

tot 13-9 (1) bij GE (HN, HB), op 11-7 (1) bij Koe-wacht (HC), op 20-7 (1) bij BN (LB), van 8-8 tot 15-9 (1-4) bij Nieuwemolen, op 15-8 (1) bij Hulst (JBe), op 22-8 (10 Bij TELH (HB), op 23-8 (1) bij AP (RB, MS), op 24-8 (1) bij Hoek (BVa) op op 18-9 (2) bij VLVS (HB). Een zeld-zame **Witwangstern** werd bij Sas van Gent gezien op 17-7 (JBo). Van 9-9 tot 18-9 was er een **Zeearend** aanwezig bij GE (HB, BdM, PC, HN, AvdW, HK). 2 Zeearenden waren van 13-9 tot 15-9 aanwezig in VLVS (HK, MdH, HB). Een 3e locatie van de Zeearend betreft de waarneming van EM bij Nieuwemolen. Enkele waarnemingen van de **Zwarte Ooievaar**, op 1-8 (1) bij Hulst (RD), van 3-8 tot 9-8 (1-2) bij VLVS (SvB, WvdH, RK) en op 27-9 (1) bij VLVS (JvM, WI).

Hieronder volgen de namen van de personen, van wie ik gegevens heb verwerkt. De af-kortingen kunnen in de tekst verwerkt zijn.

M Aernout (MA), T Audenaert (TA), R Baetsle (RB), C Beeke (CB), L Bekaert (LB), A Belfroid (AB), J Bes (JBe), R Beyens (RB), J Bijsterbosch (JB), R Bijsterbosch (RBij), S Bijsterbosch (SB), J Bokelaar (JBo), J Boot (JB), A Borhem (AB), W Bosgra (WB), B v Broekhoven (BvB), s v Brunschot (SvB), Bun (HB), M v Bunderen (MvB), J du Burck (JdB), P Calle (PC), T d Caluwe (TdC), M Capello (MCa), H Castelijns (HC), C Dekker (CD), A Delzenne (AD), J Dieleman (JD), C Dooms (CDo), M Eijkman (ME), R Erker (RE), R Geraerts (RG), L Geraets (LG), W Halfwerk (WF), M d Hauwere (MdH), W Hermus (WH), B vd Hoek (BvdH), W vd Hoven (WvdH), A v Herwege (AvH), H Hiel (HH), R d'Hondt (RD), W Ivens (WI), W v Kerkhoven (WvK), R Ketelaar (RK), H Knibbele (HK), M Knipping (MK), J Kolijn (JK), K Kuiper (KK), M Lieman (ML), M Maas (MM), P Maas (PM), E Martijn (EM), J v Massenhoven (JvM), D Minnebo (DM), H Molenaar (HM), M Moncousin (MM), E Neve (EN), A Nijssen (AN), H Nijskens (HN), H Reijndoudt (HR), R Remmerts (RR), E Sanders (ES), H Schut (HS), G Smet (GS), M Sponselee (MS), J vd Steeg (JvdS), S v Tiel (SvT), F Tombeur (FT), J Trammer (JT), B Vandenbergh (BVa), J Verhoeven (JV), B Vroegindeweij (BV), T v Wezel (TvW), A vd Wiel (AvdW), A Wieland (AW), A Wissing (AS), O Zijlstra (OZ).

Bert van Broekhoven

De Medicinale bloedzuiger (Hirudo medicinalis)

Tijdens mijn stageperiode van februari tot Juli 2014 bij Stichting Het Zeeuwse Landschap kreeg ik de opdracht om in het natuurgebied Oranjezon op zoek te gaan naar een exotische vissoort. Hierbij kwam ik terecht in een poel waar er al eerder een waarneming van deze vis heeft plaatsgevonden. Tijdens de zoektocht is er op deze plek geen enkele vissoort gezien en gevangen, wel een heleboel aquatische wantsen, libellen larven, kikkers en drie grote bloedzuigers. Op dat moment was nog niet bekend om welke soort bloedzuiger het ging. De dieren zijn meegenomen voor determinatie. Na de determinatie bleek het om de zeldzame **Medicinale bloedzuiger** te gaan.

De Medicinale bloedzuiger is te herkennen aan de tekening op de rug en de grootte, zie foto 1.

Om zeker te zijn van de determinatie werd een van de dieren geprepareerd en nader onderzocht. Nu de soort vastgesteld was, was het niet meer noodzakelijk om de andere twee te doden, deze heb ik daarna in onze vijver vrijgelaten.

Foto: Patroon aan strepen en vlekken op de rug van de Medicinale bloedzuiger - Wim Kaijser

Op een dag zag ik mijn vader bezig met een schepnet in de vijver. Hij probeerde draadalg en dood organisch materiaal uit het water te halen. Na een tijdje hoorde ik mijn vader "ieeuw" roepen en keek ik in het water. Daar zag ik een grote bloedzuiger zwemmen, dit was zeer waarschijnlijk een van de Medicinale bloedzuigers. Door het gebruik van het schepnet in de vijver ontstaat er veel beweging in het water. Volgens Felix en van der Velde, (2000) komt de bloedzuiger hier op af. De oorzaak hiervoor

is dat in de natuur wadende zoogdieren of amfibieën trillingen in het water veroorzaken. Door deze trillingen in het water wordt de bloedzuiger geprikkeld om hier naar toe te zwemmen i.v.m. voedsel (bloed). De bloedzuiger zwemt hier recht op af en zet zich vast op het dier. Als de lichaamstemperatuur hoger is dan zijn omgeving slaat de bloedzuiger toe.

Foto: De bloedzuiger voor de maaltijd - Wim Kaijser

Foto: De bloedzuiger na de maaltijd Wim Kaijser

Na het zien van de bloedzuiger in de vijver vroeg ik mijn vader deze met het net te vangen. Na het vangen van de bloedzuiger besloot ik mijzelf hierdoor te laten bijten, je wordt namelijk niet elke dag door een zeldzame diersoort gebeten laat staan dat dit een Medicinale bloedzuiger is. In eerste instantie was ik bang dat de beet nogal pijn zou doen maar dit was niet het geval. Ik voelde enkel een paar keer een snelle lichte prik, dit was ook tijdens de hele voedingsperiode het geval. De tijd vanaf het begin van de beet tot loslaten duurde ongeveer 1,5 uur.

Tijdens de voeding nam de bloedzuiger langzaam maar zeker in omvang toe en heb ik hier met fascinatie naar zitten kijken. Uiteindelijk nam de bloedzuiger zelfs enorm toe door het volume aan bloed dat hij consumeerde. Foto 2 en 3 laten de omvang voor en na het voeden zien. Tijdens het observeren zag ik bij de snuit kleine bewegingen die op zuigen leken. De rest van het lichaam leek een soort golvende, peristaltische beweging te maken dat elke keer langzaam

opnieuw begon. Na een anderhalf uur hield ik mijn hand in het water met hierop de bloedzuiger en liet deze los. Hierna zijn nog enkele foto's gemaakt en kroop het dier weg tussen de beplanting, zie foto 4. De overgebleven beet leverde een Y-vormige wond op nagelaten door de tanden van de bloedzuiger, zie foto 5. Een nadeel van de beet is dat het bloeden nog ongeveer drie uur bleef doorgaan wat nogal wat vlekken opleverde op de kleren. De oorzaak voor het lang doorgaan van het bloeden zit hem in het speeksel van de bloedzuiger. Het speeksel bevat een anti stollingsmiddel dat het stollen van het bloed tegen gaat, zodat de bloedzuiger het bloed makkelijk kan consumeren (Felix en van der Velde, 2000). Het anti stollingsmiddel heet hirudine waar dit dier zijn naam aan te danken heeft.

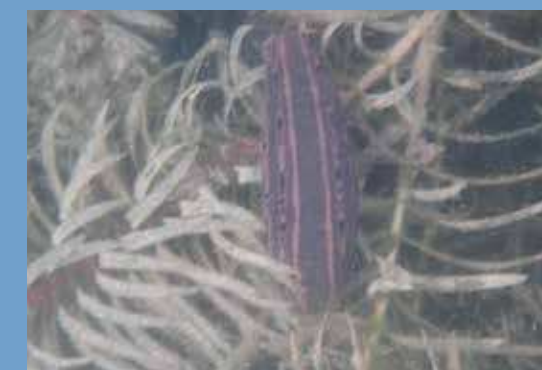

Foto: De verzadigde bloedzuiger kruipt weg tussen de waterplanten - Wim Kaijser

Foto: De y-vormige wond veroorzaakt door de tanden van de Medicinale bloedzuiger - Wim Kaijser

Literatuur:

Felix, R. en G. van der Velde, 2000. Voelt de medicinale bloedzuiger Hirudo medicinalis zich wel zo lekker in Nederland (Hirudinea)? Nederlandse Faunistische Mededelingen 12: 1-10.

Wim Kaijser